

Fakta om undersøgelsesområdet

- Achaivayam er en landsby i den nordlige del af Kamtjatka-halvøen med ca. 400 indbyggere, hovedsagligt tjuktjere.
- Tjuktjerne er en af mange oprindelige befolkninggrupper i Rusland. Der er omkring 15.000 tjuktjere, hvoraf størstedelen lever i Tjukokta og det nordlige Kamtjatka og i høj grad overlever via rensdyrhold og fiskeri.
- Under Sovjettiden blev de oprindelige folks spirituelle praksisser forbudt og de nomadiske folk blev fastboende i landsbyer.
- I dag er befolkningen tilknyttet Achaivayam i lange perioder adskilt, da en del – særligt mænd - lever som rensdyrnomader, mens resten bor i landsbyen og i perioder ved floden.
- Tjuktjerne i Achaivayam har trods de store sociale forandringer de seneste 100 år i høj grad vedligeholdt deres animistiske levemåde og shamanistiske ritualer.

Afhandlingens empirisk grundlag

Afhandlingen baserer sig på 12 måneder feltarbejde i Kamtjatka, hovedsagligt i landsbyen Achaivayam og de tilknyttede rensdyrlejre. Fra Danmark er feltarbejdet fortsat via sociale medieplatforme som Odnoklassiniko, Facebook, Whatsapp og Instagram.

Om Jeanette Lykkegård

Jeanette Lykkegård er antropolog. Hun har skrevet sin ph.d. afhandling ved Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet. Hun har været tilknyttet forskningsprojektet 'Death, Materiality and the Origin of Time', samt forskningscenteret EPICENTER. Hun har undervist almen BA, og har formidlet dele af sin forskning skriftligt såvel som via udstillingskomponenter og events på Moesgaard Museum.

Tid og sted for forsvar

Den 26. November, kl. 13.00-16.00.
Afd. for Antropologi, Aarhus Universitet, Bygning 4206,
Foredragssalen, Lokale 139, Moesgaard, 8270 Højbjerg.

Kontakt

Jeanette Lykkegård
Mail: Jeanette@kontemplation.dk
+45 26353801

Institut for Kultur og Samfund
Aarhus Universitet
Jens Chr. Skous Vej 3
8000 Aarhus C.

DETTE ER VORES LIV: LIVET OG DØDEN BLANDT TJUKTJERNE I DET NORDLIGE KAMTJATKA

Ph.d. afhandling af Jeanette Lykkegård

AARHUS UNIVERSITET

DETTE ER VORES LIV: LIVET OG DØDEN BLANDT TJUKTJERNE I DET NORDLIGE KAMTJATKA

Opsummering af hovedpointer fra ph.d. afhandlingen *'Dette er Vores Liv: Livet og døden blandt tjuktjerne i det nordlige Kamtjatka'* af [Jeanette Lykkegård](#), Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet.

Afhandlingen undersøger spørgsmålet om hvad det vil sige at leve livet levende blandt en gruppe af mennesker, hovedsagligt tjuktjere, hvoriblandt mange hævder at de har glemt præcis dette. For at opnå indsigt heri begiver vi os ind i en animistisk erfaring af verden, hvor ambivalens er en grundsten, og livet er en åben bevægelse der går igennem døden som en del af den nødvendige forandring den manifesterede del af verden må gennemgå for at blive til – igen, og igen.

Achaivayam – en atypisk Sibirisk landsby

I mange efter-sovjetiske landsbyer med oprindelige befolkningsgrupper ses stort set ingen af de af før-sovjetiske traditioner. I Achaivayam er det anderledes. Her gennemføres mange vigtige ritualer i landsbyen i stedet for på tundraen. Kvinderne i landsbyen er bærere af traditionerne og livsvisdom, i samme grad som hyrderne på tundraen. Det er ikke landsbylivet som sådan, der skaber udfordringerne for de gamle måder at leve på eller for at "vide, hvordan man lever". I Achaivayam hænger udfordringerne i højere grad sammen med adskillelsen af nære relationer via opdelingen mellem tundralev og landsbyliv.

Animisme - en levend og metafysisk filosofi

Tjuktjisk animisme er en måde at være til på, der indebærer en særlig vågenhed til omgivelserne - en levend filosofi, som også baserer sig på metafysik. Kreative valg i forbindelse med eksempelvis ritualer kan ske grundet viden om hvad verden og dets fænomener er. Grundlæggende er va'irgin, som i afhandlingen forstås ved hjælp af David Bohm's koncept 'indfoldede orden'. Som personer er vi ifølge tjuktjerne manifesteret i og med det som er livet, unat'girgin eller den 'udfoldede orden'. Som alt andet i verden, har personer ingen selvstændig eksistens og vi er ikke stabile størrelser, vi kan potentielt transformeres til hvad som helst.

Livet leves gennem 'intra-respondence'

Relationer er fundamentet for livet i Achaivayam. Men hvad er en relation, når intet i udgangspunktet er separeret? Hvordan foregår det at relatere så? Ikke gennem interaktion, for det foregår mellem mennesker. Snarere foregår indefra og igennem hinanden. 'Intra-respondence' er et sammensat begreb af Tim Ingold's 'correspondence' og Karen Barads 'intra-action'. At leve som tjuktjer kræver viden om hvordan man hele tiden skabes og bliver til i en indefrakommende respons med og fra sin omverden.

Empirien er bærende

Viden om at leve livet blandt tjuktjerne kan ikke observeres direkte og kan ikke dokumenteres i en simpel form. Afhandlingen søger at vise en antropologi som insisterer på gøre menneskers levede liv tilgængeligt gennem erfaringsnære og detaljerede empiriske beskrivelser. Dels for at invitere læseren ind i det liv og deltage i undersøgelsen, og dels for at lade ontologiske spørgsmål og abstrakte begreber vokse tydeligt frem fra et empirisk grundlag, så det antropologiske arbejde ikke bliver abstraheret fra menneskers livsverden, men bliver bragt i samtale med det levede liv.

Konklusion

- For tjuktjerne i Achaivayam er livet en bevægelse som fortsætter gennem døden.
- En person er ikke i udgangspunktet adskilt fra verden, det porøse skel mellem selv og anden bliver til øjeblik for øjeblik gennem intra-action.
- En livsvis tjuktjisk person kan tillade unat'girgin, livet, at kollapse, for så igen at adskille sig på en måde der tillader va'irgin at manifestere sig så det tjuktjiske kosmos forbliver intakt.
- At vide hvordan man lever, betyder for tjuktjere i Achaivayam at vide hvordan man intra-responderer med og i en verden som man både er en del af og separeret fra, forbundet med og i stand til at respondere på.
- Viden om at leve livet blandt tjuktjerne opleves som værende tabt eller glemt, men meget af den viden forekommer at være intakt. En del af udfordringerne i Achaivayam er i stedet en manglende ny viden om at leve i et samfund opdelt i nomader og fastboende.